

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 77 hallituksen esityksen johdosta laeiksi maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta sekä tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1989 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 113 laeiksi maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta sekä tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta.

Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt eduskunnan valiokuntaan 19 päivänä toukokuuta 1989 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämät ed. Ikosen ym. toivomusaloitteen n:o 42 ympäristönsuojelusta aiheutuvien kustannusten verohelpotuksista maaseutuelinkeille, ed. Kortesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 64 maatalouskoneiden pitkäaikaiskäytön tukemisesta verohelpotuksin, ed. Kortesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 65 metsätuhojen vakuutusmaksujen verovähennyskelpoisuudesta, ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 78 metsäverotuksen muuttamisesta myyntituloihin perustuvaksi ja ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 79 versosyövän aiheuttamien tuhojen huomioon ottamisesta metsäverotuksessa.

Esityksen sisältö

Kokonaisverouudistuksen toteuttaminen aloitettiin kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä. Tällöin annettiin eduskunnalle muun ohella hallituksen esitys laeiksi maatilatalouden tuloverolain, verotuslain 68 a §:n ja tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta. Esitykseen sisältyvät ehdotukset laeiksi maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta ja tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta raukesivat kolmannessa käsittelyssä. Lait kuitenkin säädettiin olevaksi voimassa yksivuotisinä verolakeina, joita sovelletaan vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Hallitus ehdottaa, että maatilatalouden verotuksessa tehdyt, vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa sovellettavat väliaikaiset muutokset säädetään tulevaksi voimaan pysyvästi vuoden 1990 alusta. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi kaksi jäljempänä selostettavaa muuta muutosehdotusta.

Hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset koskevat pinta-alalisien saattamista veronalaisiksi, maatalouden irtaimen käyttöomaisuuden enimmäispoistoprosentin alentamista ja poistojen aloittamisajankohdan muuttamista sekä eläkevakuutusmaksujen ja ryhmähenkivakuutusmaksujen vähennysoikeutta. Yksityiskäyttöönottojen ja tulolähdesiirtojen verotusta koskevat säännökset ehdotetaan niin ikään otettavaksi lakiin. Maatilatalouden tappion vähentämis-oikeutta ehdotetaan rajoitettavaksi.

Metsän tuottoperusteista ehdotetaan otettavaksi lakiin tähänastista tarkemmat säännökset. Lisäksi tuottoperusteita ehdotetaan muutoinkin täsmennettäväksi. Vakuutuskorvaukset otettaisiin tuottoperustearvioinnissa huomioon ja ojittavien soiden uusista veronhuojennuksista luovuttaisiin.

Maatilatalouden tuloverolakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi kuluvalta vuodelta väliaikaisesti sovellettavaan verolakiin verrattuna uusiina säännökset ensiharvennusvähennyksestä ja metsien kahdeksannen inventoinnin huomioonottamisajankohdasta.

Hallitus ehdottaa, että luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä ja näiden muodostamalla yhtymällä sekä yhteismetsällä olisi oikeus tehdä vähennys verovuonna ostajalle luovutetusta ensiharvennushakkuusta kertyneestä puusta. Luovutetun määrän tulisi olla vähintään 20 kiintokuutiometriä. Ensiharvennusvähennyksen saamisen edellytyksenä olisi, että hakkuun kohteena olevan alueen puusto täyttää sille laissa säädetyt enimmäis- ja vähimmäismitat ja

muut puumarkkinoilla yleisesti sovellettavat puutavaran mitta- ja laatuvaatimukset.

Kuluvan vuoden alusta voimaan tulleen verotuslain 68 a §:n 2 momentin mukaan maatalouden tuloveroasetuksessa olevat metsäveroluvut ja verokuutiometrin rakenne on saatettava vastaamaan todellista tilannetta silloin, kun tuottoperusteiden muutoksen vaikutus tuoton määrään on vähintään viisi prosenttia. Valtakunnan metsien kahdeksas inventointi on tekeillä ja Etelä-Suomen tulokset ovat valmistumassa. Kahdeksannen inventoinnin arvioidaan valmistuvan koko maassa 1990-luvun puolivälissä. Hallitus ehdottaa, että metsäverotuksen uudistamisselvitysten tässä vaiheessa lakiin lisättäisiin uusi 11 a §, jonka mukaan lain 11 §:n ja verotuslain 68 a §:n 2 momentin säännöksistä poiketen tarkistetaan metsäverolukuja ja verokuutiometrin rakennetta valtakunnan metsien kahdeksannen inventoinnin tietojen perusteella vasta, kun inventointi on päättynyt koko maassa.

Käsittellyt aloitteet

Toivomusaloitteessa n:o 42 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta valtioneuvoston periaatepäätöksessä 6.10.1988 mainittujen maa- ja metsätalouden, karjatalouden, turvetuotannon, turkistarhauksen ja kalankasvatuksen vesiensuojelun vaatimustason kiristyminen tullaan ottamaan huomioon näiden elinkeinojen verohelpotuksissa.

Toivomusaloitteessa n:o 64 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimiin, jotta verohelpotuksin tuettaisiin niitä viljelijöitä, jotka käyttävät vanhoja, hyväkuntoisia ja hyvin huollettuja maatalous-

koneita turvautumatta vähän väliä suurien ja kalliiden koneiden ostoon pelkästään verotuksen vuoksi.

Toivomusaloitteessa n:o 65 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimiin metsätuhojen vakuutusmaksujen saamiseksi verovähennyskelpoisiksi.

Toivomusaloitteessa n:o 78 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin nykyisestä pinta-alan perustuvasta metsäverotuksesta todellisiin myyntituloihin perustuvaan verotukseen siirtymiseksi.

Toivomusaloitteessa n:o 79 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi välittömästi toimenpiteisiin versosyvän taimikoille ja metsille aiheuttaman tuhon huomioon ottamiseksi metsäverotuksessa siten, että versosyvän vaivaamisissa kunnissa tiloille myönnettäisiin tietynasteinen prosenttialennus tavanomaisesta metsäverosta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tarkoituksenmukaisiksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 42, 64, 65, 78 ja 79 hylättäisiin.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1989

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet E. Aho, Hokkanen, Hämäläinen, Isohookana-Asunmaa, Kettunen, Laaksonen, Lahti-Nuutti-

la, Maijala, Rusanen, Sasi, Savolainen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Kalliomäki (osittain), Pekkarinen, Renlund, T. Roos, Tiuri ja Viinanen.

Vastalause

**I YLEISTÄ VEROUDISTUKSESTA
MAATILATALOUDEN TUOVERO-
LAINSÄÄDÄNNÖN OSALTA**

Maatilatalouden verotusta koskeissa ratkaisuissa on ns. verouudistuksen aloittamiseen saakka pyritty ottamaan huomioon myös maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvät erityisolosuhteet. Maamme pohjoinen asema ja lyhyt kasvuaika vaativat nopeasti suoritettavia kylvö- ja korjuutoimia ja talviolosuhteet puolestaan edellyttävät kalliita rakennusinvestointeja. Metsän pitkän kiertoajan johdosta puuntuotanto poikkeaa ratkaisevasti kaikesta muusta tuotannollisesta toiminnasta.

Maa- ja metsätaloudella alkutuotantoelinkeinoina on suuri merkitys koko kansantaloudelle ja maamme hyvinvoinnille. Myös koko maan pysyminen asuttuna ja tasapainoinen alueellinen kehitys edellyttävät maatilatalouden harjoittamisen edellytysten turvaamista vastaisuudessaakin. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että maataloutta koskettaa parhaillaan voimakas rakennemuutos. Erityisesti kehitysalueilla tuottajien määrä on vähenemässä voimakkaasti eikä uusia jatkajia ole riittävästi vanhempien luopuessa elinkeinon harjoittamisesta. Mikäli maatalouselinkeino ei tulevaisuudessa kykene houkuttelemaan nuoria, etenkin niillä alueilla, missä alkutuotantoelinkeinojen osuus on suuri ja missä ei ole mahdollisuutta luoda muita työpaikkoja, koko alueen kehitys tulee kärsimään. Alkutuotantoa harjoittavien määrän vähentyessä näillä alueilla heikkenevät samalla palvelut. Postit, kaupat ja koulut sekä muut palvelut saattavat joutua lopettamaan toimintansa.

Verouudistuksen yhteydessä ei ole suoritettu laajaa yhteiskuntapoliittista keskustelua verouudistuksen sisällöstä eikä tehty verouudistukseen liittyvää yhteiskuntapoliittista tavoitteenasettelua. Tästä syystä ei ole otettu huomioon edellä aivan lyhyesti kuvattua yhteiskunnassa tapahtuvaa muutosta. Sen vuoksi on tehty muutosehdotuksia ilman kestäviä perusteluja, jotka merkitsevät maatalouden ja metsätalouden verotuksen kiristymistä. Hallituksen omienkin laskelmien mukaan maatilatalouden tuloverotuksen veropohja laajenee jo vuonna 1989 yhteensä n. 1 650 milj. markkaa, mistä tosin muodostaa osan pinta-alalisien ve-

ronalaisuuden korvaamiseksi tapahtuva pinta-alalisien korottaminen. Hallituksen esityksessä maatilatalouden tuloverolain muuttamiseksi ei kuitenkaan kerrota, että myös uudessa tulo- ja varallisuusverolaissa maataloutta ja metsänomistajia koskevat muutokset merkitsevät verotuksen kiristymistä tästäkin.

Pääosa vuonna 1988 säädetyistä maatilatalouden tuloverolain mukaisesta verotuksen kiristymisestä kohdistuu vuonna 1989 maatalouteen. Viime vuonna metsäverotuksen tuottoperusteiden korotus on kuitenkin laajentanut veropohjaa jo noin 300 miljoonalla markalla. Lisäksi hallitus on päättänyt metsäluokituksen uusimisesta, mikä arvion mukaan lisää metsäverotuksen veropohjaa noin 800 miljoonaa markkaa vuoteen 2000 mennessä. Lisäksi hallituksen jo toteuttamat kiristystoimet ja metsäverotoimikunnan ehdotukset toteutuessaan merkitsevät metsätalouden veropohjan laajentumista noin 2,5 mrd markalla vuoteen 1995 mennessä. Hallitus näyttää kuitenkin mm. opposition toimien johdosta joutuneen osittain ainakin tilapäisesti rajoittamaan veropohjan laajentamista koskevia pyrkimyksiään.

Metsien hoitaminen ja puuntuotannon turvaaminen on pitkäjänteistä ja koko kansantalouden kannalta tärkeää työtä. Tässä Suomessa on onnistuttu tähän saakka, sillä metsiemme puuntuottokyky ja puuvaranto on tällä hetkellä suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Nyt kehityksen suuntaa ollaan tässäkin kohdin perusteettomasti muuttamassa verotusta kiristämällä.

Lisäksi on syytä todeta, että hallituksen esityksessä n:o 108/1988 vp. kuluvan vuoden valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista on laskettu eri tulolajien laaja tulo vuoden 1989 tasolla. Laajasta tulosta käytetään hallituksen esityksessä myös nimitystä kokonaistulo, mikä sisältää kotitalouksien kaikki rahassa tai muussa muodossa saamat tuotannontekijätulot, tulonsiirrot ja pääoman arvonnousut. Mainittujen laskelmien mukaan vuonna 1989 veronalainen maatalouden tulo on yhteensä 6,7 mrd markkaa ja laaja tulo 10,4 mrd markkaa. Metsätalouden vuoden 1989 veronalainen tulo on 2,5 mrd markkaa ja laaja tulo 6,5 mrd markkaa. Hallituksen esityksessä n:o 108/1988 vp. todetaan, että kotitalouksien laajan tulon arviointi ei sisällä kannanottoa

verotuksen tulopohjan laajentamiseen. Laskelman luvut ovat kuitenkin selvästi harhaanjohdavat ja antavat sen virheellisen kuvan, että maatilatalouden veropohjaa voidaan perustellusti vielä laajentaa tuntuvasti. On kuitenkin huomattava, että laaja tulo on hallituksen laskelmissa laajempi kuin varsinainen maatalouden ja metsätalouden bruttotulo. Sen sijaan hallituksen laskelmassa ilmoitettu veronalainen tulo käsittää maatalouden ja metsätalouden nettotulon, josta on vähennetty tulon hankkimisesta johtuneet kustannukset. On selvää, että ei ole mitään perustetta verrata veronalaisen tulon osuutta laajaan tuloon ja tehdä tällä perusteella johtopäätöksiä veropohjan laajentamiseksi. Onkin tärkeää edelleen vastaisuudessa seurata, ettei perusteettomasti veropohjaa laajenneta laajan tulon suuntaan.

II MAATALOUS

1. Poistojen aloittaminen

Voimassa olevan pysyvän lain mukaan maatalouden irtaimen käyttöomaisuuden poistot voidaan aloittaa koneiden, kaluston ja laitteiden hankintavuonna. Verovuonna hankituksi katsotaan kone, josta on tehty hankintasopimus ja jonka hinnasta lisäksi ainakin osa on maksettu rahana tai luovuttamalla vaihtokone.

Hallitus esittää säännöstä muutettavaksi viime vuoden tapaan siten, että maatilatalouden irtaimen käyttöomaisuuden poistot saataisiin aloittaa omaisuuden hankintavuoden sijasta käyttöönottovuonna.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) mukaan verotettava elinkeinonharjoittaja saa aloittaa poistojen tekemisen nykyisinkin koneen käyttöönottovuonna. Hallituksen esitys pohjautuu siihen hyväksyttävään lähtökohtaan, että eri elinkeinonharjoittajia kohdellaan verotuksessa samojen periaatteiden mukaisesti.

Edellä mainitusta syystä hallituksen esitys on hyväksyttävä. Siihen on kuitenkin tarpeen tehdä täsmennyksiä. Valiokunnan mietinnön perusteluissa olisi tässä kohdin tullut lausua: ”Maatalouden irtaimen käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston ja laitteiden katsotaan tulleen käyttöön otetuksi sinä verovuonna, jona mainittu omaisuus on toimitettu tilalle.”

Tällä perustelujen täsmennyksellä voidaan torjua ne epäkohdat, joita hallituksen esitys muutoin saattaisi aiheuttaa.

2. Poistoprosentti

Maataloudessa samoin kuin muussakin elinkeinotoiminnassa on ollut ennen verouudistusta sallittua käyttää etupainotteisia hankintamenojen poistoja irtaimen käyttöomaisuuden kohdalla. Koneiden, kaluston ja laitteiden enintään 30 prosentin suuruisia hankintamenojen menojäännöksestä tehtävää poisto-oikeutta on pidetty tarpeellisena monesta eri syystä. Koneiden hankintahinnat ovat olleet jatkuvasti voimakkaassa nousussa. Lisäksi poistoprosentin suuruudella on pyritty vähentämään inflaation aiheuttamaa poistojen menetystä. Edelleen tilojen omarahoitusmahdollisuuksien kannalta on poistojen etupainoisuutta pidetty tärkeänä. Perustelut nykyisensuuruisen poistoprosentin säilyttämiselle ovat edelleen olemassa tilanteessa, jossa maataloudella on edessään mittava rakennemuutos.

Verouudistukseen liittyvänä keskeisenä periaatteena on hallituksen taholta esitetty vaatimus neutraliteettiperiaatteen noudattamisesta. Poistojen aloittamisen kohdalla hallituksen esityksessä vedotaan nimenomaan tähän seikkaan, mutta poistoprosentin kyseessä ollen periaatteesta ollaan luopumassa. Hallitus ei toimi johdonmukaisesti esittäessään käyttöomaisuuden poistoprosentin alentamista 30 prosentista 25 prosenttiin. Hallituksen esitys asettaa maatalouden muuhun yritystoimintaan verrattuna eriarvoiseen asemaan, sillä elinkeinotuloverolain mukaiset käyttöomaisuuden enimmäispoistot säilyvät edelleen 30 prosentin suuruisina.

Hallituksen esityksestä ilmenee ajatus, että maataloudessa tehdään tarpeettomia yli-investointeja, mistä syystä poistoprosenttia on alennettava. Tilastojen mukaan kone- ja laiteinvestointien määrä on viime vuosina kuitenkin ollut voimakkaassa laskussa. Myös koko kansantalouden tasolta oleva tutkimustieto, jonka mukaan maatalouden investoinnit ovat taloudellisesti perusteltuja ja terveellä pohjalla, tukee kantaamme, ettei poistoprosenttia ole syytä alentaa.

Hallituksen esityksen lähtökohdat ovat muutoinkin virheellisiä. Hallituksen esityksen pohjana on ollut ainakin osaltaan valmistelutyö,

jonka on suorittanut valtiovarainministeriön asettama työryhmä. Hallitus on tukeutunut tämän työryhmän näkemysten mukaisesti pelkästään maatalouden keskimääräisiin konepoistoihin. Hallituksen esityksessä todetaan keskimääräisen poiston olevan 20 prosentin tienoilla, vaikka se esimerkiksi vuonna 1985 oli 24 prosenttia. Tätä tärkeämpää hallituksen olisi lakiesitystä laatiessaan ollut tietää, että noin 2/3 maataloudenharjoittajista tekee täysimääräisen poiston. Hallituksen keskimääräisiin prosentteihin pohjautuva muutosehdotus ei ole tämänkään vuoksi perusteltu.

Yhteenvetona on todettava, että ei ole mitään perusteltua syytä heikentää maatalouden kannattavuutta eikä asettaa maataloutta epäoikeudenmukaiseen asemaan muuhun elinkeinotoimintaan verrattuna. Tästä syystä vastustamme poistoprosentin alentamista 30 prosentista 25 prosenttiin.

3. Luovutusvoitot

Hallitus esittää, että 60 prosenttia maatalouden rakennuksesta ja rakennelmasta, jonka verovelvollinen on omistanut vähintään 10 vuotta, saaduista luovutushinnoista ja vahingon, vakuutus- ja muista korvauksista on veronalaista tuloa. Muutos on ehdotettu koskemaan myös tilannetta, jossa maatalouteen kuuluva rakennus tai rakennelma on luovutettu pakkolunastuksella tai vastaanottajalla olisi ollut oikeus pakkolunastukseen.

Pysyvänä lakina voimassa olevan maatilatalouden tuloverolain mukaan mainituissa tapauksissa luovutushintoina tai korvauksina saatu tulo on 20 prosentin osalta maatalouden veronalaista tuloa. Nämä luovutushinnat ja korvaukset ovat kuitenkin olleet kokonaan verovapaista ennen vuoden 1986 alusta voimaan tullutta lainmuutosta.

Maatalouden rakennuksista ja rakennelmista saadut säännöksen edellyttämät veronalaiset luovutushinnat koostuvat pääsääntöisesti yleisten teiden alle tai välittömään läheisyyteen joutuneiden maatilarakennusten pakollisesta purkamisesta saaduista korvauksista tai palo- vakuutuskorvauksista.

Vaikka palovakuutuskorvauksista saadaankin tehdä jälleenhankintavaraus, vaikeutuisi uudisrakentaminen varsin tuntuvasti, mikäli luovutushinnoista tai korvauksista katsottaisiin hallituksen esityksen mukaisesti maatalouden

tuloksi 60 prosenttia nykyisen 20 prosentin sijasta.

Katsommekin, että mainituista luovutushinnoista ja korvauksista voidaan laskea 20 prosenttia maatalouden tuloksi voimassa olevan lain mukaisesti.

4. Maatilatalouden tappion vähentäminen

Itsenäisen taloudellisen yksikön muodostavalla maatilalla harjoitettua maa- ja metsätaloutta pidetään yhtenä tulolähteenä. Maatilataloutta harjoittava voi vähentää maatalouden tappionsa saman maatilalla metsän puhtaasta tulosta. Ellei tämä riitä maatalouden tappion vähentämiseen, vahvistetaan maatilatalouden tappio, jonka saa vähentää valtionverotuksessa mahdollisista muista tuloista eli käytännössä yleensä palkkatuloista. Kunnallisverotuksessa tappion voi vähentää maatilatalouden puhtaasta tulosta tappiovuotta seuraavien viiden vuoden aikana.

Hallitus esittää maatilatalouden tappion vähentämisoikeutta rajoitettavaksi siten, että tappiota saa vähentää valtionverotuksessa kokonaistulosta enintään 10 000 markkaa.

Yritys- ja tulotilaston mukaan maatalouden tulo oli vuonna 1986 negatiivinen 10 750 tilalla. Maatilatalouden edellisten vuosien tappio, joka kunnallisverotuksessa voidaan vähentää saman tulolähteen myöhempien vuosien tuloista, on eri vuosina ollut seuraavan suuruisen:

v. 1982	72,5 milj. markkaa
v. 1983	54,5 „
v. 1984	52,3 „
v. 1985	71,6 „

Varsinaisen katovuoden 1987 tappiot ovat olleet aivan eri suuruusluokkaa ja tappion vähentämisellä on ollut myös merkittävä vaikutus kadon kohteeksi joutuneille.

Hallituksen esittämä kohtuuttoman suuri tappion vähentämisen rajoittaminen on veronsaajan kannalta vähämerkityksinen. Sen sijaan yksittäiselle viljelijälle vähennysoikeudella katovuoden verotuksen tasaajana on hyvinkin suuri merkitys.

Verouudistuksen yhteydessä hallitus on korostanut neutraliteettiperiaatteen noudattamista. Tässä kohdin poiketaan jälleen hallituksen omista uudistuksen lähtökohdista.

Eri yhteyksissä on korostettu, että maatalous

tuotantosuuntana on varsin herkkä ilmasto-olosuhteiden vaihteluille. Tätä osoittaa mm. kesän 1987 kato. Edelleen nuorten, aloittavien viljelijöiden kohdalla voi syntyä ensimmäisinä vuosina poikkeuksellisten suurten tilan kun- nostusmenojen, mahdollisten tuotannonmuu- toskustannusten ja suurten lainojen korkome- nojen takia sadon vähäisenkin epäonnistumi- sen sattuessa tappiollinen vuosi.

Erityisesti pienviljelijät joutuvat lisääntyväs- sä määrin hankkimaan lisätuloja tilan ulko- puolelta. Tästäkin syystä olisi ainutlaatuista ja kohtuutonta, että viljelijät valittaisiin erityisek- si väestöryhmäksi, jonka tappion vähentämistä verotuksessa näin merkittävässä määrin rajoi- tettaisiin. Muita yrittäjiä ja ammatinharjoitta- jia eivät koske hallituksen ehdottamat rajoi- tukset.

Hallituksen esitystä perustellaan mm. sillä seikalla, että näin voitaisiin ottaa huomioon vain tilapäisesti aiheutuvat pienet tappiot. Kui- tenkin kadon kohdatessa tappiot voivat olla hyvinkin suuria, minkä vuoksi tämäkään pe- rustelu ei ole riittävä.

Hallituksen esityksestä ilmenee ajatus, että ehdotettu muutos heikentäisi ns. harrastevilje- lijöiden mahdollisuuksia operoida eri tuloläh- teiden tuloilla ja verotuksella. Hallituksen esi- tys merkitsee kuitenkin keskeisiä menetyksiä varsinaisille viljelijöille, joilla on sivutuloja.

Edellä olevan perusteella katsomme, että kokonaistulosta tulee saada vähentää maatala- louden tappiota enintään 40 000 markkaa. Pienviljelijöiden, nuorten viljelijöiden ja mui- denkin varsinaisten tavallisten viljelijöiden, joilla on sivutuloa, on tarpeen saada vähentää kohtuullinen määrä maatilatalouden tuloläh- teen tappiota kokonaistulostaan. Tästä syystä hallituksen ehdottamaa rajaa on korotettava 10 000 markasta 40 000 markkaan.

5. Pinta-alalisät

Pinta-alalisien maksatuksen perusteena ole- via tulo- ja vero- alarajoja tulee tarkistaa siten, että ennen ns. verouudistusta pinta-alalisää saava ei mene- tä oikeuttaan lisän saamiseen. Samalla tulee lisiä edelleen korottamalla turvata, pinta-alali- sien tullessa veronalaiseksi maatalouden tulok- si, että pinta-alalisien verotuksen jälkeen jäävä osuus säilyttää reaaliarvonsa. Näillä ehdoilla olemme valmiit hyväksymään hallituksen esi- tyksen pinta-alalisia koskevalta osin.

6. Maatilatalouteen kohdistuvien velkojen korkojen vähennysoikeus

Maatilatalouteen kohdistuvien velkojen ko- rot tulee, hallituksen esityksestä poiketen, voi- da edelleen vähentää täysimääräisinä ilman omavastuusuutta. Sama oikeus täytyy säilyt- tää myös muiden yrittäjien elinkeinotoimin- taan kohdistuvien velkojen korkojen osalta. Maatilatalouden tuloverolain 17 §:ssä on viit- taus tulo- ja varallisuusverolain säännökseen, jossa hallitus ehdottaa maatilatalouteen koh- distuville koroille 1 000 markan suuruista oma- vastuuta siltä osin kuin yksityistalouteen koh- distuvat korkomenot eivät kata 1 000 markan omavastuuta.

Katsomme, että selvyiden vuoksi maatala- louden tuloverolakiin on otettava selkeä sään- nös maatilatalouden korkojen täysimääräisestä vähennysoikeudesta ilman omavastuusuutta. Vastaavan muutoksen ehdotamme tehtäväksi tulo- ja varallisuusverolakiin tätä koskevassa erillisessä vastalauseessa.

III METSÄVEROTUS

1. Metsäveroperusteet

1.1. Yleistä

Voimassa olevan varsinaisen maatilatalou- den tuloverolain 11 §:n mukaan metsätalou- desta saatuna puhtaana tulona pidetään sitä puhdasta tuottoa, jonka samanlaatuisen metsä- maan arvioidaan kunnassa verovuonna pääty- neenä ja kahtena sitä edeltäneenä hakkuuvuo- na keskimäärin hehtaaria kohti antaneen, ot- taen huomioon kantohintatason ja metsään kohdistuvat tavalliset hoito- ja hallintokustan- nukset sekä arvon vähennykset sen mukaan kuin niistä asetuksella erikseen säädetään. Maatilatalouden tuloverolakiin on vuotta 1989 koskien tehty muutoksia yksivuotisen lain muodossa vuoden 1988 valtiopäivillä.

Nyt käsitellyssä olevan hallituksen esityksen n:o 113 perusteluissa katsotaan edelleen vuo- den 1988 valtiopäivien hallituksen esityksen n:o 111 tapaan, että verotuksen selkiinnyttämi- seksi olisi tuotto- ja veroperusteista otettava maatala- louden tuloverolain 11 §:ään nykyistä yksityis- kohtaisemmat säännökset. Osa aiemmin ase- tuksessa olleista säännöksistä ehdotetaan otet- tavaksi lakiin.

Hallituksen esitys maatilatalouden tuloverolain 11 §:ksi sisältää metsän tuottoerusteiden määrittämistä koskevat yksityiskohdat. Katsoimme vuoden 1988 valtiopäivillä, että näitä metsäverotuksen yksityiskohtaisia muutosehdotuksia ei olisi tullut tehdä lainkaan ennen kuin keväällä 1988 asetetun metsäverotoimikunnan ehdotukset metsäverotuksen kehittämistarpeista ovat kokonaisuudessaan valmistuneet. Nyt metsäverotoimikunnan mietintö on valmistunut, mutta siinä tehty ehdotukset merkitsevät pääasiassa tuntuva metsäverotuksen kiristymistä, jota emme voi hyväksyä. Nyt esillä olevassa hallituksen esityksessä todetaan, että metsäverotuksen kehittämislvelitys jatkuu edelleen. Tähän liittyen hallituksen esityksessä todetaan harhaanjohtavasti, että metsäverotusta ehdotetaan huojennettavaksi jo vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa ottamalla käyttöön metsäverotoimikunta -88:n mietinnössä ehdotettu ensiharvennusvähennys. Tästä on todettava, että ensiharvennusvähennys on niitä harvoja metsäverotoimikunnan ehdotuksia, jotka eivät merkitse verotuksen kiristymistä. Keskusta on jo aiemmin vaatinut ensiharvennusvähennyksen toteuttamista. Kuitenkaan hallituksen esityksessä annettu kuva siitä, että metsäverotoimikunnan ehdotusten toteuttaminen merkitsee verotuksen kevenemistä, ei pidä paikkaansa. Laskettaessa yhteen nykyisen hallituksen jo toteuttama metsätalouden veropohjan laajennus ja metsäverotoimikunnan enemmistön ehdotukset, metsätalouden veropohja laajenee vuoden 1987 tasosta vuoteen 1995 noin 2,5 mrd markkaa.

Valtakunnan metsien kahdeksas inventointi on tekeillä ja Etelä-Suomen tulokset ovat valmistumassa. Niiden tulosten perusteella laskettavat uudet metsäveroluvut ja verokuutiometrin rakenne ovat valmistumassa vuonna 1990 alueelta, johon kuuluvat Ahvenanmaan maakunta sekä neljän eteläisimmän metsälautakunnan toimialueet. Kahdeksannen inventoinnin arvioidaan valmistuvan koko maahan 1990-luvun puolivälissä. Keskusta on jo aiemmin voimakkaasti vaatinut, että valtakunnan metsien kahdeksannen inventoinnin tietojen perusteella tarkistetaan metsäverolukuja ja verokuutiometrin rakennetta aikaisintaan vasta, kun inventointi on päättynyt koko maassa. Hallitus on nyt lopulta joutunut painostuksen edessä taipumaan tässä asiassa eikä tältä osin ole uskaltanut jatkaa metsäverotuksen kiristystoimenpiteitä aiemmin suunnitteleamalla tavalla,

että kahdeksannen inventoinnin perusteella tarkistettaisiin metsäverolukuja ja verokuutiometrin rakennetta alueittain sitä mukaa kuin tulokset valmistuvat.

Vaikka hallitus on opposition painostuksesta joutunut ainakin lykkäämään osaa metsäverotuksen kiristämistä tarkoittavista hankkeista, sisältää hallituksen esitys tulkinnanvaraisia ja epäselviä säännöksiä, vaikka käsittelyssä olevaa muutosehdotusta on perusteltu päinvastaisilla syillä. Lisäksi hallituksen esitys merkitsee poikkeamista osittain pitkään voimassa olleista menettelytavoista ja antaa veroviranomaisille mahdollisuuden hallintopäätösin poiketa vaikiintuneeksi käytännöksi muodostuneista menettelytavoista. Tähänastinen käytäntö on ollut, että valtakunnan metsien inventoinnissa määritetään veroluokituksen perusteet ja niitä käytetään kunnittaisten veroluokkien, metsäverolukujen ja verokuutiometrin rakenteen määrittelyssä.

Nyt hallituksen esitys poikkeaa tästä, mikä johtaa metsäveroperusteiden kiristymiseen. Arvioiden mukaan hallituksen esityksen 11 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan aiheuttama muutos nykyiseen käytäntöön merkitsee veropohjan laajentumista metsäverotuksessa noin 300—400 miljoonalla markalla.

Jotta estettäisiin metsäverotuksen perusteiden kiristyminen ja korjattaisiin hallituksen esityksen aiheuttamat epäselvyydet ja tulkinanvaraisuudet, on tarpeen tehdä lakiehdotukseen myös tuottoerusteiden osalta asianmukaiset korjaukset.

1.2. Metsäveroperusteita koskevat yksityiskohdalliset muutosehdotukset

1.2.1. Metsämaat jaettava viiteen veroluokkaan

Hallituksen esityksen 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan metsämaat jaetaan enintään neljään veroluokkaan. Keskusta ehdottaa, että metsämaat jaetaan enintään viiteen veroluokkaan. Maatilatalouden tuloveroasetuksessa (233/88) veroluokkien määrä supistettiin neljään yhdistämällä veroluokat I A ja I B. Tämä merkitsee sitä, että laajoilla alueilla Etelä-Suomessa 60—80 prosenttia metsämaasta kuuluu valtakunnan metsien inventoinnin mukaan veroluokkaan I, jonka sisällä kasvupaikkojen puuntuotantokyky vaihtelee enemmän kuin

muiden kolmen veroluokan (II—IV) alueella yhteensä. Menettely saattaa metsänomistajat keskenään eriarvoiseen asemaan. Tähän epäkohtaan on mm. Metsäntutkimuslaitos kiinnittänyt huomiota metsäverotoimikunta -88:n mietinnöstä antamassaan lausunnossa. Veroluokkien välisten suurien erojen supistamiseksi tulee metsämaa luokitella viiteen veroluokkaan jakamalla veroluokka I veroluokiksi I A ja I B vuoteen 1988 voimassa olleiden luokitusperusteiden mukaisesti.

1.2.2. Metsäveroluku

Hallituksen esityksestä poiketen tulisi 11 §:n 1 momentin 2 kohdassa veroluokittaiset metsäveroluvut määritellä tähän asti sovelletun käytännön mukaisesti siten, että metsäverolukujen perustana olevana, eri veroluokkiin luetun metsämaan kuorellisen runkopuun vuotuisena kasvuna pidetään valtakunnan metsien inventoinnissa vastaavalle veroluokalle arvioitua kasvua. Näin ollen valtakunnan metsien inventoinnissa mitatut veroluokittaiset kasvut siirrettäisiin vastaavien kunnittaiten tai kuntaryhmittäisten veroluokkien kasvuksi. Metsäveroluokua määriteltäessä otettaisiin kasvun lisäksi huomioon puuston erilainen rakenne eri veroluokissa. Kun inventoinnin veroluokituksen perusteena olisivat samat luokitusperusteet kuin kunnittaisessa veroluokituksessa, voitaisiin turvata tuotoperusteiden määräytyminen yhtenäisin perustein niin eri kuntien välillä kuin kuntien sisälläkin. Mikäli käytettäisiin muunlaista menettelyä, se johtaisi mahdollisen vanhojen veroluokitusten epätasaisuuden vuoksi niin kuntien sisällä kuin niiden välilläkin veroperusteiden nykyistä suurempiin virhemahdollisuuksiin ja tilakohtaisiin epäoikeudenmukaisuuksiin.

1.2.3. Verokuutiometrin rakenne

Verokuutiometrin rakenteen perustana ollut kestävä hakkuumahdollisuus on vallinneen käytännön mukaan laskettu valtakunnan metsien inventointitietojen perusteella koko metsätalouden maalle. Hallituksen esityksen 11 §:n 1 momentin 3 kohta merkitsee poikkeamista tästä periaatteesta. Katsomme, että säännös tulee kirjoittaa vallinneen käytännön mukaisesti si-

ten, että verokuutiometriin arvioidaan sisältyvän eri puutavaralajeja ja hukkapuuta samassa suhteessa kuin niitä on suurimman kestävä hakkuumahdollisuuden rakenteessa. Tämä merkitsee sanan "metsämaa" poistamista lakitekstistä.

1.2.4. Bruttovähennyserä

Hallituksen esityksen 11 §:n 1 momentin 5 kohdan perusteluihin sisältyvä bruttovähennyserän laskentamenettely on sama kuin vastaavassa hallituksen esityksessä vuosi sitten (HE n:o 111/1988 vp.) Näiden perustelujen mukaan luovuttiin vuotta 1989 koskien pitkään vallinneesta bruttovähennyserän laskentamenettelystä. Uudella laskentaperusteella bruttovähennyserää alennettiin kahdella prosenttiyksiköllä vuonna 1989. Tämä toteutettiin käytännössä maatilatalouden tuloveroasetuksen muutoksella (1246/88). Laskentamenettelyä muutettiin siten, että puun tuottamisen todellisia kustannuksia verrattiin todellisten kantorahatulojen (realisoidun kasvun) ja realisoimattoman kasvun teoreettiseen kantoraha-arvon summaan. Jälkimmäinen saatiin hinnoittelemalla hakkuusäästö markkinapuun hinnoilla.

Tämä laskentatapa on Keskustan mielestä virheellinen. Hakkuusäästö syntyy siitä, että kaikelle kasvavalle puulle ei ole menekkiä liian vähäisestä metsäteollisuuden kotimaisesta puuta käyttävästä kapasiteetista johtuen. Toisaalta, mikäli koko kasvun suuruinen puumäärä olisi ollut mahdollista hakata, se olisi johtanut esimerkiksi nykyistä suurempiin uudistusaloihin ja taimikonhoitoaloihin sekä näin ollen myös huomattavasti suurempiin puun tuottamisen kustannuksiin kuin laskelmissa on esitetty.

Edellä olevan perusteella Keskusta katsoo, että vuoteen 1988 saakka voimassa ollut bruttovähennyserän määrittely maksettujen kustannusten ja todellisten saatujen kantorahatulojen suhteena johtaa verotuksen kannalta oikeaan tulokseen.

Edellä olevan johdosta 11 §:n 1 momentin 5 kohdan perustelut tulisi kirjoittaa hallituksen esityksestä poiketen siten, että mainittuun 5 kohtaan sisältyvät metsään kohdistuvat tavalliset hoito- ja hallintomenot sekä käyttöomaisuuden poistot otetaan huomioon verokuutiometrin keskimääräistä raha-arvoa kolmelle viimeksi kuluneelle hakkuuvuodelle määritettäessä

sä siten, että kunkin hakkuuvuoden verokuutiometrin bruttoraha-arvosta vähennetään kyseisenä hakkuuvuonna sovellettava keskimääräinen vähennys. Keskimääräisen vähennysprosentin suuruus määritetään maksettujen puun tuottamisen kustannusten, hallintomenojen sekä käyttöomaisuuden poistojen osuutena tilastokeskuksen laskemista todellisista kantorahatuloista.

2. Ojitetun suon veronhuojennus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan aiempaan tapaan, että vuoden 1988 jälkeen valmistuvien ojitusten veronhuojennuksista tulee luopua. Soiden ojitamisesta koituva hyöty ja saatavat tuotot realisoituvat pääosin vasta tuleville polville. Tästä syystä soiden ojitusalueiden määräaikainen täysimääräinen veronhuojennus on ollut ojitusten merkittävä kannustin. Mikäli tämä taloudellinen kannustin poistetaan kokonaan, yksityisten metsänomistajien mielenkiinto ojituksiin tulee vähenemään. Metsä 2000 -ohjelman mukaan ensikertaisia soiden ojituksia tulisi tehdä vuoteen 1995 mennessä noin 300 000 hehtaarilla. Ojitusalueiden veronhuojennuksen poistaminen johtaisi kuitenkin siihen, että ojitukset jäisivät oleellisesti asetettua tavoitetta pienemmiksi.

Asiantuntijoiden mukaan soiden ojitamisella on Suomen ilmastossa merkittävä metsänkasvua parantava vaikutus. Ojittaminen kuuluu pitkävaikutteisiin metsänparannuskeinoin, joita on tarpeen tukea edelleenkin veronhuojennuksin ainakin siihen saakka, että Metsä 2000 -ohjelman mukaiset ensikertaiset ojitukset saadaan suoritetuksi loppuun. Tässä vaiheessa ei ole syytä kesken hyväksytyn ohjelman poistaa veronhuojennusta, vaan tilanne on arvioitava uudelleen, kun suunnitellut ensikertaiset ojitukset on toteutettu. Veronhuojennuksesta luopumisella ei ole, varsinkaan kesken Metsä 2000 -ohjelman toteuttamisen, fiskaalista merkitystä veronsaajalle.

Edellä olevan perusteella katsomme, ettei 15 §:n 2 momenttia tule kumota, vaan nykyisen varsinaisen maa- ja metsätalouden tuloverolain säännös tulee säilyttää. Soiden ojitamisesta saatavat tuotot realisoituvat pääosin vasta vuosikymmenien kuluttua ojitushetkestä. Ojitusalueiden määräaikainen verovapaus on välttämätön ojitusten yksityistaloudellisen kannattavuuden kannalta. Mikäli ojitusalueille ei

myönnettäisi määräaikaista verovapautta, yksityisen omistajan mielenkiinto ojituksiin vähenee.

3. Ensiharvennusvähennys

Edellä on jo todettu, että ensiharvennusvähennyksen käyttöön ottaminen on myönteinen asia. Ehdotus on harvoja metsäverotoimikunta -88:n mietinnön myönteisiä ehdotuksia.

Aiemmin lausutun lisäksi tässä yhteydessä on syytä ehdottaa ensiharvennusvähennystä koskevan 15 b §:n 4 momenttiin muutosta, jonka mukaan ensiharvennusvähennys voitaisiin vähentää seuraavana verovuonna metsätalouden puhtaasta tulosta erikseen, jos sen määrä yhdessä muiden erikseen tehtävien vähennysten jälkeen ylittää verovuonna metsän verotettavan puhtaan tuoton. Tämä mahdollistaa järkevien puunkorjuukokonaisuuksien muodostamisen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan Keskustan kannasta poiketen, että ensiharvennusvähennystä ei pidettäisi 13 §:n 4 momentissa tarkoitettuna menona.

4. Veronhuojennuksen laajentaminen koskemaan myös maatalousmaan luontaista metsitystä

Maa- ja metsätalouden tuloverolain 16 §:ään sisältyvät säännökset metsityksen tai ojituksen perusteella myönnettävän veronhuojennuksen saamisen edellytyksistä. Maatalous 2000 -komitea on asettanut mittavat pellon metsityksen tavoitteet. Niiden toteuttaminen edellyttää peltojen metsittämistä myös luontaisesti. Tämän vuoksi Keskusta ehdottaa, että veronhuojennus laajennetaan koskemaan myös maatalousmaan luontaista metsitystä. Tämä ehdotus on täysin uusi eikä se sisälly hallituksen esitykseen.

5. Voimaantulo- ja soveltamissäännös

Vuonna 1988 säädetyllä kuluva vuoteen koskevalla väliaikaisella lailla (1250/88) ennen vuotta 1989 suunnitellut ja aloitetut, mutta vuonna 1989 valmistuneet ojitushankkeet ovat jääneet ilman määräaikaista verovapautta. Käytännössä aloitettuja töitä ei ole voitu oji-

tuksen luonne huomioon ottaen keskeyttää. Merkittävänä perusteena ojitustyön aloittamiselle on ollut sen aloitushetkellä voimassa ollut määräaikainen verovapaus. Koska vuonna 1989 jää verovapauden ulkopuolelle sellaisia ojitusalueita, joiden suunnittelua ja toteutusta aloitettaessa ei ole ollut tietoa verosäännösten muuttumisesta, hankkeen toteutusaikana ojitusaluiden verovapaus tulisi voimaantulosään-

nöksessä säätää koskemaan myös vuonna 1989 uudisojitettuja alueita. Edellä on jo todettu, että Keskusta vaatii myös tulevaisuudessa ojitusaluiden verovapauden säilyttämistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
(poist.)

muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 4 §, 5 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta, 6 §:n 1 momentin 1, 9 ja 11 kohta, 8 §:n 3 ja 4 momentti, sekä 11, 16, 17 ja 21 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §, 5 §:n 1 momentin 4 kohta ja 21 § 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (847/70), 5 §:n 1 momentin 2 kohta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1039/85), 6 §:n 1 momentin 1 kohta 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (303/82) ja 11 kohta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (374/68), 11 § osittain muutettuna 12 päivänä toukokuuta 1972 annetulla lailla (373/72), 16 § mainitussa 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa ja 17 § 2 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (900/83), sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin siitä mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla kumotun 12 kohdan sijaan uusi 12 kohta, 6 §:n 1 momenttiin uusi 12 kohta sekä lakiin uusi 11 a ja 15 b § seuraavsti:

4 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja maatalouden verovuoden veronalaisia tuloja ovat muun ohessa:

— — — — —
2) rakennuksesta ja rakennelmasta, jonka verovelvollinen on omistanut 10 vuotta lyhyemmän ajan, saadut luovutushinnat sekä vahingon-, vakuutus- ja muut korvaukset kokonaan ja, omistustajan ollessa vähintään 10 vuotta tai kun rakennus on luovutettu kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77) mukaisella menettelyllä tai muulla siihen rinnastettavalla menettelyllä tai jos rakennus ilman, että edellä tarkoitettuun menettelyyn on ryhdytty, tai menettelyn alettua on kaupoin tai muutoin vapaaehtoisesti luovutettu sellaiseen tarkoitukseen, johon vastaanottajalla on oikeus lunastaa rakennus tai saada sen pysyvä käyttöoikeus maini-

tulla menettelyllä, tai jos verovelvollinen vesistön patoamista tai säännöstelyä varten on vapaaehtoisesti luovuttanut rakennuksen mainituista toimenpiteistä hyötyä saavalle voimalaitoksen omistajalle sellaiseen tarkoitukseen, johon valtiolle on annettu lunastusoikeus, 20 prosenttia mainituista luovutushinnoista ja korvauksista, lukuun ottamatta verovelvollisen tai hänen perheensä asuntona taikka muuten heidän yksityistaloudessaan käytetystä rakennuksesta, rakennelmasta tai sen osasta saatuja luovutushintoja ja korvauksia, kuitenkin niin, että maatilan tai sen osan luovutuksen yhteydessä myös rakennuksista ja rakennelmista saadut voitot verotetaan 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla;

— — — — —
(4 ja 12 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

6 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

8 §

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 30 prosenttia menojäännöksestä. Jos näin laskettu poisto on pienempi kuin 10 prosenttia verovuoden päättyessä käytössä olevien verovuoden ja kolmen sitä edeltäneen verovuoden aikana käyttöön otettujen koneiden, kaluston ja laitteiden hankintamenojen yhteismäärästä, saadaan poisto kuitenkin tehdä viimeksi mainitun suuruisena.

11 §

Metsätaloudesta saatuna puhtaana tulona pidetään sitä puhdasta tuottoa, jonka samanlaatuisen metsämaan arvioidaan kunnassa tai kuntaryhmässä (*metsäveroalue*) verovuonna päättäneenä ja kahtena sitä edeltäneenä hakkuuvuotena keskimäärin hehtaaria kohti antaneen. Tuoton arvioinnissa sovelletaan seuraavia perusteita (*tuottoperusteet*):

1) metsämaat jaetaan verotusta varten enintään viiteen eri veroluokkaan;

2) eri veroluokkiin luetun metsämaan vuotuinen puuntuotos hehtaaria kohti määritetään kuutiometreinä (*verokuutiometri*) siten, että arvioitu tuotos ottaa huomioon puuston erilaisen rakenteen eri veroluokissa ja vastaa *valtakunnan metsien inventoinnissa* 1 kohdassa tarkoitettuihin veroluokkiin luettujen metsämaiden kuorellisen runkopuun vuotuista kasvua hehtaaria kohti (*metsäveroluku*);

3) yhteen verokuutiometriin arvioidaan sisältyvän eri puutavaralajeja ja hukkapuuta samassa suhteessa kuin niitä on (*poist.*) suurimman kestävän hakkuumahdollisuuden rakenteessa (*verokuutiometrin rakenne*);

(4 ja 5 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

11 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

15 b §

(1—3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
Ensiharvennusvähennystä *pidetään* 13 §:n 4 momentissa tarkoitettuna menona.

16 §

Edellä 15 tai 15 a §:ssä tarkoitettun veronhuojennuksen saamisen edellytyksenä on myös, että metsän uudistaminen tai metsittäminen *tai ojittaminen* on tehty metsälautakunnan tai, jos kysymyksessä on valtion maalla suoritettava metsittäminen *tai ojittaminen*, sen viranomaisen, jonka hallinnassa alue on, ennen työhön ryhtymistä alueelle hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

Veronhuojennusta ei myönnetä, jos on kysymys alueesta, *jonka ojittamista ei kasvupaikan metsäntuottokyvyn parantamisen kannalta voida pitää tarkoituksenmukaisena*, eikä myöskään, jos on kysymys alueesta, jossa on suoritettu yksityismetsälain (412/67) vastainen hakkuu.

Jos metsitys- *tai ojitusalueen* hoito on laiminlyöty, menettää verovelvollinen 15 §:ssä tarkoitettun veronhuojennuksen tällaisen alueen osalta siltä vuodelta toimitettavasta verotuksesta alkaen, jona laiminlyönnin on todettu tapahtuneen.

17 §

Maatilatalouden tulosta vähennetään *kokoalaisuudessaan ja ilman omavastuuta* maatilataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot tulo- ja varallisuusverolain säännösten edellyttämällä tavalla.

21 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Vuonna 1989 ojitettuun suohon sovelletaan 15 §:n 2 momentin ja 16 §:n säännöksiä.

2.

Laki**tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tappiontasauksesta tuloverotuksessa 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (362/68) 2 §:n 1 ja 3 momentti sekä 4 §:n 1 momentti, näistä 2 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (976/79), näin kuuluvaksi:

2 §

Valtionverotuksessa tarkoitetaan tappiolla sitä määrää, jolla verovelvollisen eri tulolähteiden tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden vähennysten, vähennyskelpoisten oikaisuerien ja ylijäämänpalautusten sekä vähennyskelpoisten korkojen sekä indeksi- ja kurssitappioiden yhteismäärä verovuonna (tapiovuonna) ylittää hänen eri tulolähteistä saamiensa veronalaisten tulojen yhteismäärän. Jos verovelvollinen harjoittaa maatilataloutta, tarkoitetaan tappiolla kuitenkin edellä mainittua määrää vähennettynä sillä määrällä, jolla maatilatalouden tulolähteen edellä mainittujen vähennyskelpoisten erien yhteismäärä tappiovuonna ylittää saman tulolähteen veronalaisten tulojen yhteismäärän. Valtionverotuksessa

maatilatalouden tappiolla tappiontasauksessa tarkoitetaan sitä määrää, jolla tulolähteen tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden vähennysten, vähennyskelpoisten oikaisuerien ja ylijäämänpalautusten sekä vähennyskelpoisten korkojen sekä indeksi- ja kurssitappioiden yhteismäärä tappiovuonna ylittää saman tulolähteen veronalaisten tulojen yhteismäärän 40 000 markkaa ylittävällä määrällä.

— — — — —
(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

4 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1989

Mauri Pekkarinen

Hannu Tenhiälä

Tytti Isohookana-Asunmaa

Esko Aho

Matti Maijala